09/01/2019

Νέοι, Παιδιά και Εκκλησιασμός

/ Νέοι και Εκκλησία

Ο ορθόδοξος διαδικτυακός ιστοτόπος της Ενοριακής Νεανικής Εστίας Αγίου Στυλιανού Γκύζη **δημοσιεύει κείμενο υπό τον τίτλο "Νέοι, Παιδιά και Εκκλησιασμός"** εκ του βιβλίου «Σκέψεις για τα παιδιά στην Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα» – ΙΕΡΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΕΣΣΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ, 1994:

"Τα παιδιά στην Εκκλησία μας είναι πλήρη μέλη του σώματος του Χριστού. Δεν έχουμε ειδικές ακολουθίες για παιδιά, επειδή γνωρίζουμε ότι η εμπειρία των λειτουργικών ακολουθιών δεν είναι αποκλειστικά και μόνον λογική.

Ακόμα κι ένα παιδί δεν μπορεί να καταλάβει όλα όσα συμβαίνουνμπορεί να δει, να ακούσει, να οσφρανθεί, να γευθεί, να αγγίξει… και να αποκτήσει εμπειρία της

παρουσίας του Αγίου Πνεύματος. Δεν πρέπει να στερούμε τα παιδιά από αυτή την εμπειρία• πρέπει να τα προετοιμάζουμε ώστε να εκτιμήσουν την αξία της, να την περιμένουν με χαρά και να συμμετέχουν , σ' αυτήν με την προσευχή και με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Οι γονείς δεν πρέπει να φορτώνουν υπερβολικά τα παιδιά με προσευχές μεγάλης διάρκειας στο σπίτι ή πηγαίνοντας τα σε όλες τις ακολουθίες, επειδή οι ίδιοι θέλουν να συμμετέχουν σ' αυτές. Δε θα θέλαμε να κυριεύει τα παιδιά μας η τεμπελιά, όταν πρόκειται να πάνε στην εκκλησία, αλλά, αν στα μάτια τους η εκκλησία δεν είναι παρά μια βαρετή υποχρέωση, είναι πιθανόν να επαναστατήσουν εναντίον της.

Όσον αφορά την καθημερινή πρωινή και βραδυνή προσευχή της οικογένειας, είναι δύσκολο να ορισθεί συγκεκριμένη χρονική διάρκεια.

Οι ηλικίες και οι χαρακτήρες των παιδιών μπορεί να διαφέρουν και οι ψυχικές διαθέσεις τους να μεταβάλλονται από μέρα σε μέρα. Το βασικό είναι να δίνουν οι γονείς το παράδειγμα, χωρίς επίδειξη, της τακτικής προσευχής ως φυσικού τμήματος της ημέρας και τα παιδιά να βλέπουν πώς ωφελούνται απ' αυτήν . Οι γονείς πρέπει να συμβουλεύονται τον πνευματικό τους πατέρα για κάθε παιδί τους και ακόμα να μοιράζονται τις εμπειρίες τους με άλλους γονείς. Όταν τα παιδιά ξέρουν να διαβάζουν, προτιμούν συχνά να λένε τις προσευχές τους μόνα τους, μπροστά στις δικές τους εικόνες ή στο οικογενειακό εικονοστάσι. Επίσης αρέσει στα παιδιά να συμμετέχουν στην ανάγνωση, όταν όλη η οικογένεια προσεύχεται μαζί. Είναι δυνατόν ακόμα να πάρουν κάποιες κατευθυντήριες γραμμές από τον πνευματικό τους, ίσως και έναν σύντομο κανόνα προσευχής ,αν μπορούν να τον «σηκώσουν».

Η ειλικρινής και τακτική προσευχή είναι πιο σημαντική από την ποσοτικά μεγάλη προσευχή. Είναι καλύτερα για το παιδί να έχει έναν πολύ σύντομο «κανόνα» (έστω και λίγων λεπτών) • μπορεί βέβαια, να αυξήσει το χρόνο της προσευχής μόνο του, ανάλογα με την έμπνευσή του. Οι υπενθυμίσεις για προσευχή δε θα είναι απαραίτητες, αν το παιδί έχει αποκτήσει τη συνήθεια να προσεύχεται και έχει αντιληφθεί πόσο αναγκαίο είναι να ζητούμε την ευλογία του Θεού.

Είναι σίγουρο πάντως πως, με το να είμαστε συνεχώς πάνω από το κεφάλι του παιδιού για να του υπενθυμίζουμε «το καθήκον της προσευχής», δε θα το βοηθήσουμε σε καμμιά περίπτωση. Για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας οι τακτικές προσευχές πρέπει να θεωρούνται ως στόχος αλλά οι γονείς δεν πρέπει να ανησυχούν, αν αυτός δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί καθημερινά. Μια σύντομη προσευχή δίπλα στο κρεβάτι με τον ένα ή και τους δύο γονείς είναι σε πολλές

περιπτώσεις ευκολότερο να πραγματοποιηθεί , καθώς επίσης και οι προσευχές πριν και μετά το φαγητό.

Είναι αδύνατον να δοθεί ένας γενικός κανόνας , όσον αφορά τον αριθμό των εκκλησιαστικών ακολουθιών, τις οποίες θα πρέπει να παρακολουθούν τα παιδιά. Κάθε περίπτωση απαιτεί σκέψη και προσευχή καθώς επίσης και την καθοδήγηση ενός πνευματικού πατέρα. Το βασικό είναι να γνωρίζουμε ότι οι χριστιανοί γονείς δεν θα πρέπει να αισθάνονται ένοχοι, αν για χάρη των παιδιών τους , τα οποία δεν έχουν τα ίδια πνευματικά μέτρα μ' αυτούς, είναι αναγκασμένοι να πηγαίνουν στην εκκλησία λιγότερο τακτικά απ' ό,τι θα ήθελαν.

Δεν πρέπει να κατηγορούμε ούτε να μνησικακούμε εναντίον των παιδιών μας• είναι προτιμότερο να το δεχθούμε, αφού αφορά ,μακροπρόθεσμα, το καλό των παιδιών και τη σωτηρία τους. Σε πολλές περιπτώσεις, γονείς που έχουν αποδεχθεί μία τέτοια κατάσταση, αισθάνονται πιο κοντά στο Θεό, γεύονται τη χάρη Του συχνότερα απ' ότι πριν, όταν παραμελούσαν την οικογένειά τους για να παρακολουθήσουν πολλές φορές την εβδομάδα τις ακολουθίες ή έφερναν τα παιδιά τους πιο συχνά απ' ό,τι έπρεπε στην εκκλησία.

Η ζωή των παιδιών μας γίνεται και δική μας ζωή• αυτή είναι η κένωσή μας ως γονείς και αυτή θα μας φέρει τη χάρη του Θεού. «Κάθε τι στην ώρα του»• όταν τα παιδιά μας γίνουν ανεξάρτητα θα έχουμε περισσότερο χρόνο για να παρακολουθούμε τις ακολουθίες της εκκλησίας όπως και όσο θέλουμε.

Σε κάθε ακολουθία «παρατιθέμεθα εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ». Αν δεν μπορούμε να νηστέψουμε ή να μελετήσουμε ή να πάμε στην εκκλησία, όσο θα θέλαμε, πρέπει να υπενθυμίζουμε στον εαυτό μας ότι η ζωή της προσευχής πρέπει να είναι γνήσια, όχι τεχνητή. Όταν ζούμε ρεαλιστικά και εμπιστευόμαστε ενεργά τη ζωή μας στον Θεό, μας χαρίζεται η εμπειρία της Θείας Πρόνοιας στη δική μας συγκεκριμένη κατάσταση.

Το χρόνο που αφιερώνουμε – και πρέπει να βρίσκουμε χρόνο – για κατά μόνας προσευχή και μελέτη της Αγίας Γραφής, δεν πρέπει να τον αφαιρούμε από το χρόνο που θα έπρεπε να περάσουμε με την οικογένειά μας. Ο,τιδήποτε κάνουμε έχει ως σκοπό την απόκτηση του Αγίου Πνεύματος • αυτό σημαίνει ότι πρέπει να κάνουμε ό,τι συμφωνεί με το θέλημα του Θεού για μας στη δική μας συγκεκριμένη προσωπική περίπτωση. Αν έχουμε παιδιά, το ιερό έργο του γονέα θα μας αγιάσει τόσο, όσο και η νηστεία, η ατομική μας προσευχή και η μελέτη. Χρειαζόμαστε διάκριση για να βρούμε το μέτρο της καθημερινής μας προσευχής στην ησυχία-μόνοι με τον θεό- αποφεύγοντας τα άκρα. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε την οικογένειά μας ως δικαιολογία για να μη βρισκόμαστε ποτέ μόνοι με τον Θεό, αλλά

ούτε και η ανάγκη μας για απομόνωση να χρησιμεύει ως δικαιολογία για να ξεφεύγουμε από τις οικογενειακές μας υποχρεώσεις.

Τα παιδιά που αισθάνονται πλήξη στην εκκλησία, θα την ξεπεράσουν ευκολότερα, αν δεν φοβούνται να μιλήσουν γι’ αυτήν. Μπορούμε να την αναφέρουμε ως πειρασμό , ο οποίος ενοχλεί και τους μεγάλους. (Τα παιδιά τους βλέπουν να κοιτάζουν το ρολόι τους , να κουβεντιάζουν…) . Μπορούμε επίσης να ενθαρρύνουμε τα παιδιά να μιλούν στο Χριστό για τα προβλήματα και τις χαρές τους κατά την διάρκεια της ακολουθίας , αν είναι κουρασμένα και δεν μπορούν να την παρακολουθήσουν – κι ακόμη να του μιλούν για την πλήξη τους και να ζητούν από τον Θεό να τα βοηθήσει να αισθανθούν την ακολουθία. Όταν «δεν μπορούμε να προσευχηθούμε» πρέπει να το εξομολογούμαστε πρώτα στον Θεό, επειδή είναι σύμπτωμα πνευματικής ασθένειας.

Τα μικρά παιδιά μπορούμε να τα βγάζουμε λίγο έξω , να τους δίνουμε κάτι να δουν ή να κρατήσουν, να τους εξηγούμε τι συμβαίνει ή να τους δείχνουμε κάτι μέσα στο ναό. Όταν η ακολουθία είναι πολύ μεγάλη, μπορούμε να τα φέρνουμε στην εκκλησία για να παρακολουθήσουν μόνο ένα μέρος της.

Οι ψάλτες, οι αναγνώστες, όσοι υπηρετούν στο ναό ή συμμετέχουν στην κοινή προσευχή πρέπει να εκτελούν το διακόνημά τους με τρόπο αντάξιο του Θεού, ώστε να εμπνέουν τους παρόντες και, πάνω απ’ όλα, να μη διώχνουν από την εκκλησία τα παιδιά ή τους άλλους παρόντες που δεν είναι σταθερά μέλη της εκκλησίας. «Ός δ’ αν σκανδαλίση ένα των μικρών τούτων των πιστευόντων εις εμέ, συμφέρει αυτώ ίνα κρεμασθή μύλος ονικός εις τον τράχηλον αυτού και καταποντισθή εν τω πελάγει της θαλάσσης”.